

9.4.3. Temel Değerler Özet

Adalet, hikmet, iffet ve şecaat bütün ahlak anlayışlarında temel erdemler olarak kabul edilmektedir. Ancak bu temel erdemler en kapsamlı içeriğine Kur'an-ı Kerim ve hadislerle ulaşmış, Müslüman toplumlarda en önemli değerler hâline gelmiştir.

Adalet

Adalet, karakter özelliği olarak dengeli olmak ve aşırılıktan uzaklaşıp her şeye hakkını vermek anlamlarını içerir. Yüce Allah bu karaktere sahip olan bireyleri sevdiğini "...Allah, adaletli davrananları sever." ayetiyle bildirmektedir. Herhangi bir sebeple kin tutarak adaletsizlik yapmayı "Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır..." ayetiyle yasaklamıştır.

Doğruluk, eşitlik, denklik, denge, gerçeğe uygun hükmetme, doğru yolu izleme, dürüstlük, tarafsızlık gibi anlamlara gelen adalet, sosyal yapıyı şekillendiren temel değerlerdendir.

9. SINIF 4. ÜNİTE
GENÇLİK VE DEĞERLER

Adaleti daha iyi anlayabilmek için, zıddı olan zulüm kavramını da bilmek gerekir. Adalet, bir şeyi olması gereken yere koymak, zulüm ise olması gereken yere koymamaktır. Zulüm aynı zamanda haksızlık ve zorbalık etmek gibi anlamlara da gelir. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de "Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur. Sonra size yardım da edilmez." buyurarak zalimlere taraftar olmayı hatta kalben meyletmeyi de yasaklamıştır.

Adil insan:

Herkesin hakkını gözetir, hak sahibine hakkını verir.

Her durumda haklı olanın yanında yer alır. Güçlü de olsa haksıza karşı durur. Herkese layık olduğu şekilde davranır. İşini ehline verir. Ölçü ve tartıyı dürüstçe, dosdoğru yapar. Kendi ve yakınları aleyhine de olsa şahitliğini adaletle yapar, gerçekleri çarpıtmaz. Aldatmaz, kandırmaz, ihanet etmez.

Hikmet

Bilgelik, yerindelik, isabet etmek ve uygunluk anlamlarına gelen hikmet temel değerlerden biridir. İnsanın Allah'ı (c.c.) gereği gibi bilmesi ve kişiyi cahilce davranışlar yapmaktan alıkoyması sebebiyle bilgelik olarak da anlam-

landırılmıştır. Peygamberimiz bir hadisinde hikmet kelimesini Müslümanların işine yarayan her türlü faydalı bilgi ve söz anlamında kullanmıştır.

Hikmet kavramının, fıkıh, adalet ve ilim kavramlarıyla yakından ilgisi vardır. Hikmet, derin anlayış sahibi olma, dinin inceliklerini bilme anlamı bakımından fıkıh kavramıyla alakalıdır. Her şeyi yerli yerine koyma anlamı yönünden adalet kavramıyla, bilmek manası açısından da ilim kavramıyla ilişkilidir.

Yüce Allah bir ayette; “O, ümmilere, içlerinden, kendilerine ayetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara kitabı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderendir...” buyurarak Hz. Peygamberin vazifelerinden birinin de hikmeti öğretmek olduğunu bildirmiştir. İslam âlimlerine göre hikmet Kur’an-ı Kerim’i ve sünneti doğru anlama kabiliyeti olarak da anlaşılmıştır. Kur’an-ı Kerim’de nübüvvet ve peygamberlik anlamlarına gelen hikmet; gerçeği açıklayan, şüpheyi gideren kesin delil, kanıt yerine de kullanılmaktadır. Örneğin bir ayette Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “(Ey Muhammed!) Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır...”

Hikmet kişinin doğru davranışı bilmesini ve uygulamasını ifade eder. Hikmet sahibi insan düşünce ve eylemde dengeyi yakalayabilir ve aşırılıklardan uzaklaşır.

İffet

İffet haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma anlamlarına gelir. İslam dininin önem verdiği değerlerden biri olan iffetin çeşitli boyutları bulunmaktadır. İffet kelimesi Kur'an-ı Kerim'de gözü ve gönlü tok olma anlamında da kullanılmıştır. Yüce Allah Kur'an'da, "Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar... Mü'min kadınlara da söyle, gözlerini haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar..." buyurarak iffetli olmayı kadın erkek herkese emretmiştir. İffet daha çok nikâh ve aile kavramıyla

birlikte değerlendirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de iffeti korumanın yollarından biri olarak evlilik kurumu gösterilmiş ve "Evlenmeye güçleri yetmeyenler de Allah kendilerini lütfuyla zengin edinceye kadar iffetlerini korusunlar..." buyrulmuştur. Evlenmediği hâlde iffetini koruyan Hz. Meryem'i ise şu ayetle örnek göstermiştir: "... O iffetini çok iyi korumuştur, biz de ona ruhumuzdan üfledik; o, Rabbinin sözlerini ve kitaplarını hep tasdik etti ve o içtenlikle itaat edenlerdendi."

Şecaat

Şecaat, yiğitlik, kahramanlık, cesaret gibi anlamlara gelmektedir. İslam dini, Müslümanların canlarını, mallarını, namuslarını, vatanlarını ve dinlerini korumak için cesur davranmalarını ister. Örneğin; vatan savunması söz konusu olduğunda korkmadan gerekeni yapmaya çalışmak her bireyin görevidir. Allah (c.c.), Müslümanların cesaretini artıracak ayetler göndermiş ve onlara düşmanla karşılaştıklarında yardım etmiştir. Bir ayette; “Onlar öyle kimse-lerdir ki, halk kendilerine, ‘İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun’ dediklerinde, bu söz onların imanını artırdı ve ‘Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!’ dediler.” buyurarak kâfirler karşısında cesur olmalarını sağlamıştır. Hz. Muhammed (s.a.v), diğer bütün değerlerde olduğu gibi şecaat konusunda da en güzel örnektir. Onun tevhid mücadelesi başlı başına bir cesaret örneğidir. Zülmün hâkim olduğu, kötülerin güçlü olduğu bir dönemde, canı pahasına da olsa, hak olanı söyleyebilmek gerçek yiğitliktir. Ayrıca Hz. Peygamber, müşriklerle yapılan bütün savaşlarda ümmetine liderlik ederek cesaretiyle örnek olmuştur. Hz. Aişe (r.a.) onu anlatırken “Hz. Peygamber insanların en şecaatlisi, en cömerdi ve en güzeli idi.” demiştir. Zul-

9. SINIF 4. ÜNİTE
GENÇLİK VE DEĞERLER

mün hâkim olduğu, kötülerin güçlü olduğu bir dönemde, canı pahasına da olsa, hak olanı söyleyebilmek gerçek yiğitliktir.

YENİ NESİL EFSANEM SERİSİ

YENİ NESİL AKILLI DEFTERLERİMİZ

YENİ NESİL SORU BANKALARIMIZ

Sipariş Tel:

0 555 153 08 74 - 0 505 979 88 88

Sadece Din Dersi...

DDY YAYINLARI